

Art, denúncia i històries de vida

Núria Güell guanya un dels premis Generación 2016 amb el projecte 'Apàtrida per voluntat pròpia'

ANTONI RIBAS TUR
BARCELONA

L'artista Núria Güell (Vidreles, 1985) va aconseguir fa pocs dies una petita victòria: la Delegació del govern espanyol li va comunicar que havia enviat la seva sol·licitud per deixar de tenir la nacionalitat espanyola sense adquirir-ne cap altra al ministeri de Justícia, que serà l'organisme encarregat de gestionar-la. "Aquesta possibilitat no existeix ni a la llei espanyola ni a la de cap altre país europeu. L'única manera com pots perdre la teva nacionalitat, segons la llei, és com a càstig: l'Estat t'ha de castigar i retirar-te-la, com és el cas dels membres d'algunes comunitats com els palestins o els saharauis", diu Güell. Com ja és una constant en la seva trajectòria, converteix els laberints burocràtics i administratius en matèria artística per denunciar els abusos del sistema i posar el dit a la llaga dels punts cecs dels governs i les autoritats. En aquest cas, el projecte porta per títol *Apàtrida per voluntat pròpia*: se'n va poder veure la primera fase dins l'exposició de la Fundació Joan Miró *Prophetia* i fa poques setmanes ha rebut un dels premis Generación 2016, que atorga la Fundación Montemadrid i que està dotat amb 10.000 euros.

La voluntat de Núria Güell d'esdevenir apàtrida es remunta a una estada a Irlanda: "Mentre hi era, pensava i treballava amb mi mateixa, i una altra vegada va sorgir un projecte que tenia com a mitjà d'experimentació i de creació la meua vida a nivell legislatiu (perquè tot això queda marcat en el teu historial legal). Tot el procés va ser molt interessant, perquè al començament anava a les comissaries, que són els llocs on la gent va a legalitzar-se, i em deien que si tothom hi anava per fer-se nacional com era que jo hi anava a fer el contrari, com si fos una deshonra".

Els límits entre la vida i l'obra de Núria Güell són difusos. "No acostumo a posar-me límits. Quan decideixo quin projecte faré i les temàtiques i qüestions que em preocupen, arribo fins on calgui", explica l'artista sobre el seu procés de treball: "Això té conseqüències, sobretot a nivell emocional, perquè hi ha projectes que són molt forts, com *Aplicació legal desplaçada #3: F.I.E.S.* Em vaig escriure amb més de 80 presos d'arreu de l'Estat que estan en règim d'aïllament -*F.I.E.S.* són les sigles de *fitxers d'interns d'especial seguiment*- i que reben tortures. Amb *Aplicació legal desplaçada #1: reserva fraccionària* [consistent a expropiar diners d'entitats bancàries] em va arribar una ame-

Núria Güell revela amb els seus projectes realitats silenciades: vol que el públic es qüestionï els seus prejudicis. MARC ROVIRA

naça de mort amb el mapa de casa dels meus pares, que és on visc. Sí que hi ha conseqüències en diferents nivells, però quan treballes amb tu mateix forma part de l'estratègia: també té moltes recompenses".

A més d'aquests dos casos, el comissari Oriol Fontdevila va acusar el 2013 la direcció general de la Policia de la Generalitat d'haver censurat un projecte de Núria Güell al Museu Joan Abelló de Mollet del Vallès, titulat *La síndrome de Sherwood 2*, que consistia en un debat sobre la tesina homònima d'un mosso d'esquadra sobre el protocol d'actuació de la unitat antidisturbis del cos.

Contra la burocràcia administrativa

"He fet diversos projectes anteriorment en què utilitzava els privilegis de tenir la nacionalitat espanyola per legalitzar altres persones migrants que les lleis d'estrangeria il·legalitzen", diu l'artista, fent referència a treballs com *Ajuda humanitària*, realitzat a Cuba, que incloïa casar-se amb l'home que li escrivís la carta d'amor més bonica. Però en el cas d'*Apàtrida per voluntat pròpia* tot el pes

recau sobre ella mateixa: "Després de passar per tots aquests tràmits burocràtics, també a nivell personal, perquè la meua parella és de fora, he arribat a la conclusió que hauríem de superar el concepte d'estat nació i pensar en una altra manera d'autoorganitzar-nos que no fos imposada i que no tingui el nacionalisme i la pàtria com a eix vertebral. Al final la nacionalitat és un sistema d'exclusió. Parlar de «drets humans» és

Crítica

"Parlar de «drets humans» és cínic perquè estan vinculats al concepte de nacionalitat"

una mica cínic, perquè estan vinculats al concepte de nacionalitat. Així que també són segregatius".

Güell també va proposar al públic d'un museu suec que jugués a fet i amagar amb la Maria, una refugiada kosovar a qui havien denegat l'asil polític. "Són realitats silenciades i no gaire visibilitzades. Relacionar-te amb elles t'interpel·la de tal manera que et fa repensar

tot el que està establert i els paràmetres de la societat en què vivim. A molts successos, després de jugar amb la Maria i de parlar amb ella, se'ls trencaven els esquemes que s'havien fet prèviament. Moltes vegades ens basem en prejudicis que no es corresponen amb la realitat".

Els projectes de Núria Güell acostumen a ser de llarg recorregut. Sovint no és ella qui en marca els tempos, sinó les administracions a través de les quals ha de gestionar els seus treballs. Per això, acostuma a treballar en més d'un projecte alhora. "Tots formen part d'una línia d'investigació a llarg termini i es retroalimenten". L'altre que té en curs també aborda, des d'una altra perspectiva, les nocions de nacionalitat i de pàtria. "M'he posat en contacte amb un veterà de guerra que va entrar en crisi per tot el que havia fet a l'Iraq i l'Afganistan. Va deixar de tenir clars els conceptes de patriotisme i de pàtria, que és el que ell creia que defensava. Estic treballant amb ell per fer tallers en diferents instituts de secundària de Nova York. Ell seria la persona que impartiria aquests continguts".